

Středověk v pohybu

Téma

Středověké nástenné malby v kostole Všetkých svätých v Ludrovej – Kúte na Liptove

Hlavní referující

Štefan Valášek (Uniwersytet Jagiellonski, Krakow)

Kdy

Úterý 29. dubna 2014,
16.00 h

Kde

ÚDU AV ČR, Husova 4, Praha 1
1. patro, místnost č. 117

V období po roku 1420 bola v kostole Všetkých svätých v Ludrovej – Kúte realizovaná kompletná maliarska výzdoba presbytéria. Hlavnou časťou nástenných malieb je rozsiahly kristologický cyklus na stenách svätyne, skladajúci sa z tridsiatich štyroch obrazových tém. Klenbu presbytéria kompletne vyplňajú eschatologické motívy (Maiestas Domini, Deesis, Korunovanie Panny Márie, symboly evanjelistov). Postavy pochabých a múdрых panien zostali namaľované na ostení triumfálneho oblúka. Formálne a slohovo tieto fresky zaraďujeme do neskorého manieristického štádia krásneho štýlu. Pre tvorbu majstra pôsobiaceho v Ludrovej je charakteristické zobrazovanie postáv v nestabilných úklonoch, s malými hlavami, bohatými kaskádovitými a mysovitými drapériami šiat, ktorých spodné konce sú rozťahnuté do značnej šírky. V kristologickom cykle maliar zobrazil množstvo filaktérií, prepletajúcich sa medzi postavami. Hlavný akcent je kladený na naratívnu zložku obrazového cyklu. Maliar pri tvorbe pozadí jednotlivých scén nezobrazoval architektúru, ale svoju pozornosť zameriaval na figurálnu kompozíciu. S pravdepodobnosťou ide o maliara, ktorý bol vyškolený v pražskom umeleckom prostredí a následne, po vypuknutí husitských nepokojov v metropole českého kráľovstva hľadal uplatnenie v Uhorsku. Vlasta Dvořáková, Karel Stejskal a Josef Krása vo svojej spoločnej publikácii o nástenných maľbách na Slovensku (1978) považovali za staršiu tvorbu tohto umelca nástenné maľby v Malancrave v Transylvánii, tiež v Bruck an der Mur a v Utsch v Štajersku. Kriticky sa k tejto hypotéze naposledy vyjadril Dušan Buran (2002). Unicum vo fonde slovenského stredovekého nástenného maliarstva je Judášova samovražda, zobrazená na južnej stene svätyne. Stredoveké nástenné maľby v Ludrovej – Kúte si vďaka svojmu významu a hodnote vo fonde stredoeurópskych kultúrno-historických pamiatok zasluhujú väčšiu pozornosť, než im bola venovaná do dnešných dní.

Štefan Valášek je doktorandom v Ústave dejín umenia Jagelovskej univerzity v Krakove. Pod vedením dr hab. Mareka Walczaka pracuje na dizertačnej práci s názvom: „Malowidła ścienne w kościele Wszystkich świętych w Ludrowej. Z dziejów recepcji czeskiego stylu pięknego ok. r. 1400 w malarstwie Górnych Węgier.“ Bakalárske a magisterské štúdium ukončil na Katolíckej univerzite v Ružomberku. Vo svojej bakalárskej práci, úspešne obhájenej v roku 2010, sa venoval stredovekej nástennej maľbe na Liptove, v magisterskej práci zas dejinám farnosti Všetkých svätých v Ludrovej. Absolvoval študijný pobyt na Katolíckej univerzite v Lubline. Zameriava sa na nástennú maľbu vrcholného stredoveku (XIV. a XV. storočie).

Středověk v pohybu (18.) – Zamyšlení nad architekturou přelomu 13. a 14. století – Dalibor Prix